CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ ARAD
Mun. Arad, Str. Mucius Scaevola, nr. 9 Telefon/fax: 0257/214.570,
e-mail: office@cjraearad.ro web: www.cjraearad.ro

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT:
PROFESOR LOGOPED:

PROGRAMĂ ANUALĂ MODULARĂ
pentru disciplina
TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

ANUL ȘCOLAR
2023-2024

SUGESTII METODOLOGICE

Activitatea de **terapie a tulburărilor de limbaj debutează cu evaluarea potențialului de comunicare** al elevilor pentru stabilirea resurselor elevilor, a domeniilor ce necesită intervenție și a obiectivelor terapeutice. Evaluarea stadiului de dezvoltare a limbajului copilului presupune inventarierea vocabularului nu doar sub aspect cantitativ, ci și din punct de vedere al capacității de operare cu acest bagaj lexical.

Terapia tulburărilor de limbaj este o activitate complexă, care **nu se limitează** la **intervenția de tip logopedic**, **obiectivul final fiind *formarea și dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor în context social***. În acest proces, este important să construim un **„spațiu terapeutic" bazat pe încredere și cooperare**, adecvat stimulării, exersării și dezvoltării comunicării. Înconjurat de persoane apropiate, de jucării sau obiecte de forme, culori și mărimi diferite elevul dezvoltă interes și motivație pentru comunicare.

Într-o primă fază, terapeutul apelează la o comunicare predominant nonverbală, iar ulterior, pe măsură ce se înregistrează progrese cele două modalități de comunicare(verbală și nonverbală) se vor folosi în paralel. În comunicarea verbală, sunt indispensabile exercițile de corectare a disfoniei și a deficiențelor de pronunție. Exercițiile de vorbire reflectată (modelul verbal al profesorului fiind preluat și, cu timpul, interiorizat) devin astfel „element-cheie" în terapia tulburărilor de limbaj.

Terapeutul trebuie să aibă în vedere întreaga gamă a tulburărilor de limbaj:

- tulburările de pronunție (dislalia polimorfă, dizartria);
- tulburări de ritm și fluență (bâlbâiala);
- tulburările de scris-citit (dislexia –disgrafia; alexia-agrafia);
- tulburările de voce (disfonia, fonastenia, afonia);
- tulburări polimorfe (alalia); - tulburări de dezvoltare a limbajului.

Aspectele ce țin de terapia generală (educarea respirației și pregătirea aparatului fono-articulator pentru emitere; pregătirea musculaturii fine pentru exercițiul grafic) au un puternic caracter ludic, practic, desfășurându-se ori de câte ori copilul manifestă receptivitate în această direcție.

În terapia tulburărilor de limbaj, ar fi indicat să ținem cont de următoarele **direcții:**

1. activitatea de terapie să aibă un caracter predominant ludic și practic;
2. folosirea, în activitatea de învățare a unor materiale didactice accesibile, naturale, adaptate potențialului elevilor;
3. pentru elevii care manifestă dificultăți în domeniul motricității fine sau a analizei și sintezei perceptuale, accentul se pune pe însușirea citirii globale și pe scrierea cu majuscule.

În activitatea de terapie a tulburărilor de limbaj, se recomandă:

- crearea unor situații de comunicare în măsură să provoace copilul să exprime ceea ce vede, aude, atinge, gustă, la început folosind propriile onomatopee, cuvinte și apoi fiind antrenat în verbalizări dirijate;
- realizarea contactului direct și activ cu obiectele și situațiile lumii apropiate copilului (observații libere și dirijate, manipulările și

acțiunile propriu-zise cu copilului (observații libere și dirijate, manipulările și acțiunile propriu-zise cu obiectele), acționare repetată, dacă este necesară;
- dezvoltarea concomitentă a componentei receptive și a celei expresive a limbajului (copilul trebuie să aibă un limbaj productiv, dar exprimarea să fie întotdeauna însoțită de înțelegere);
- abordare ludică și practică a oricărui conținut;
- folosirea de către terapeut a unui limbaj accesibil, economic, simplu sub aspect propozițional, cu reliefarea permanent a conținutului prozodic afectiv din exprimare -în selectarea temelor, a subiectului activității, a conținuturilor trebuie să țină seama de dorințele, inițiativele copilului pentru a-l motiva în rezolvarea sarcinilor;
- evitarea observațiilor descurajante, a comparațiilor între posibilitățile copiilor.

Bibliografie:
1. Comings, D.E., (1991), "Tourette Syndrome, a study of 19 cases". Editura PubMed, Bethesda, SUA;
2. Dolto, F., (2005), "Imaginea inconștientă a corpului", Editura Trei, București;
3. Jurcău, E., Jurăau, N., (1998), "Învățăm să vorbim corect", Editura Printex, Cluj-Napoca.

CONȚINUTURI

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare – Clasa a IV-a
1. Stimulare polisenzorială	Stimuli vizuali, auditivi, olfactivi, gustativi, tactili Antrenarea asociată a analizatorilor
2. Auzul fonematic și modalități deexersare/dezvoltare a sa	Emiterea sunetelor Diferențierea sunetelor Jocuri de ritm și mișcare

3. Comunicarea nonverbală și verbală	Limbajul corporal și expresiile faciale Mesajul oral - capacitatea de a asculta, a percepe, a înțelege Alternarea rolului și imitația Semnificația globală a unui mesaj audiat Stimularea motricității aparatului fono-articulator Reglarea echilibrului inspir-expir Vorbirea reflectată și independentă: la nivel fonematic la nivel de cuvânt Corectarea sunetelor deficitare: - impostarea sunetului prin demonstrație și imitație - consolidarea pronun_iei corecte a sunetului Vocabular și semantică: - noțiuni integratoare/ vocabular tematic (schema corporală, fructe, legume, culori, animale, etc.)
4. Actul lexic și grafic	Antrenament psihomotric Schema corporală și lateralitatea Structurile perceptiv-motrice de culoare, mărime, formă,orientare spațială Achiziții instrumentale de bază: scris- citit
5. Comunicarea încontext socialintegrator (înafaraclasei)	Comportament de ascultare a unor mesaje formulate depersoane cu statut diferit Decodificare de simboluri vizuale cu semnificație socială Comunicarea situațională

MODULUL I

(11 septembrie- 27 octombrie 2023)- 7 săptămâni
(4 săptămâni activitate depistare, 2 săptămâni activitate de evaluare, 1 săptămână activitate de terapie a tulburărilor de limbaj)
(28 octombrie- 05 noiembrie 2023 vacanța de toamnă)

Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
			Exerciții de ascultare și identificare a unor	- exerciții de localizare și de denumire a zgomotelor specifice mediului ambiant sau provocate; - exerciții de identificare și reproducere a sunetelor emise de	

	1.Exersarea abilității de receptare a mesajului verbal și nonverbal	**1.1 Receptarea semnalelor/stimulilor din mediul apropiat, cu acordarea de semnificații corespunzătoare**	**semnale sonore** (zgomote, sunete, onomatopee):	animale (onomatopee); - exerciții de diferențiere a sunetelor emise de diverse instrumente muzicale; - exerciții de recunoaștere a vocii persoanelor familiar.	
			Exerciții de identificare a stimulilor vizuali	-exerciții de identificare obiectuală și imagistică; - exerciții-joc de clasificare, seriere, grupare, sortare după un criteriu (culoare, formă, mărime).	
			Exerciții de antrenare asociată a analizatorilor		
			Exerciții de receptare a unor mesaje vizând comportamentul de ascultător/privitor	"Să ascultăm!; Să privim!; "Să mirosim!; Să pipăim!".	

MODULUI II

(06 noiembrie 2023- 22 decembrie 2023)- 7 săptămâni
(7 săptămâni-activități de terapie a tulburărilor de limbaj)
(23 decembrie 2023- 07 ianuarie 2024 vacanța de iarnă)

Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
		1.2 Educarea și exersarea auzului fonematic		-exerciții de emitere independentă a fonemelor; - exerciții de rostire de silabe, cuvinte; - exersarea simțului ritmic (bătăi din palme, jocuri cu ritm și mișcare, structuri euritmice); - exerciții de diferențiere auditivă; - exerciții de diferențiere a sunetelor surdă-sonoră; - exerciții - joc de rostire a perechilor	

	1.Exersarea abilității de receptare a mesajului verbal și nonverbal			paronimice; - exerciții-joc de analiză fonetică, cu localizarea fonemelor în cuvânt.	
		1.3 Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de terapeut	**Exerciții de ascultare și reacție:**	- reacționează la prezența unor obiecte, persoane, animale ca surse sonore prin: întoarcerea capului, fixarea privirii, menținerea contactului vizual și auditiv;se întinde/atinge/ arată cu degetul sursa sonoră; se manifestă prin vocalize, onomatopee, reacții verbale simple; - reacționează la atingerea/ zâmbetul adultului, la pronunțarea numelui său prin: fixarea privirii cu menținerea contactului vizual și auditiv, se întinde spre adult, zâmbește, reacționează prin vocalize, reacții verbale simple; - reacționează la denumirea unor obiecte familiare/ părți ale corpului, la comenzile simple ale adultului (uite!, ia!, dă-mi!) prin: îndreptarea privirii către obiectele/ părțile corpului denumite; atingerea/ indicarea/ denumirea acestora, preluarea de la adult sau aducerea obiectelor denumite, mișcarea părților corporale indicate de adult; - menține suficient contactul vizual și auditiv în timpul comunicării;	
			Exerciții aplicative de executare de comenzi verbale simple	-(„Pune mâna pe masă!” Așază mingea pe raft!” etc.); - Exersarea unor comenzi verbale potrivite la mediu ambient („Închide ușa!”, „Adună jucăriile în coș!”).	
			- Exerciții de ascultare și înțelegere a unor		

			mesaje accesibile, însoțite de suport concret - intuitiv (obiectual/ imagistic)		
		1.4 Utilizarea în comunicare a modelelor de exprimare nonverbal (mimică, gesturi)	**Exerciții de identificare a unor modele de exprimare nonverbală:**	-citirea expresiilor mimico-faciale (bucurie, tristețe, supărare,etc.) de pe fața terapeutului/ în imagini sugestive; - perceperea și preluarea unui model gestual/ mimico-gestual;	
			Exerciții pentru dezvoltarea abilității de a elabora răspunsuri emoționale, exprimate mimico-gestual (plăcere, bucurie, tristețe, etc.);		
			Exerciții de asociere suport imagistic – expresie mimico-facială	- jocuri cu marionete; - jocuri de rol, jocuri euritmice.	
		1.5 Dezvoltarea abilității de imitare a unor activități/ modele acționale oferite deterapeut (alternarea rolului și imitare)		- participarea prin imitarela activități/modele acționale; - joc de alternare a rolurilor în comunicare (alternarea rolurilor de ascultător/ vorbitor): terapeutul imită tot ceea ce face copilul (zâmbește, se încruntă, râde – abordând o mimică adecvată) și invers; - organizarea de jocuri de grup, schimbând rolurile copiilor (jocuri: de-a v-ați ascunselea, cu mingea, de-a prinselea).	
		2.1 Exersarea		-exerciții de coordonare generală; - antrenamente ludice de exersare a	

		aparatului fonoarticulator		aparatului fono-articulator (gimnastică maxilară, linguală, pentru buze, obraji, văl palatin)	
	2. Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral	**2.2 Exersarea inspir-expirului**		- exerciții-joc de respirație nonverbală (suflatul în lumânare, umflarea balonului, utilizarea jucăriilor de suflat etc.); - exerciții-joc de respirație cu emiterea vocalelor/ silabelor deschise (aaa... – eeee –iiii ... – maaa... – meee... – miii); - exerciții pentru reglarea ritmului respirator și pentru realizarea echilibrului inspir-expir; - exerciții de expir prelungit cu rostirea unui material verbal gradat ca dificultate (cuvinte, propoziții ex.: „Ce frumos miroase floarea!”).	
		2.3 Exersarea vocii (întindere, intensitate, rezistență)		-exerciții de vocalizare în registru mediu, acut și grav; - exerciții de vocalizare în ritm lent, moderat, rapid și cu intensitate diferită (în șoaptă, obișnuit, tare); - reproducerea unei linii melodice simple (emitere vocalică).	

MODULUL III

(08 ianuarie- 23 februarie 2024)- 7 săptămâni
(2săptămâni activități de reevaluare/ reexaminare, 5 săptămâni activități de terapia tulburărilor de limbaj)
(26 februarie - 01 martie 2024 vacanța de schi)

Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
				- întărirea **sunetelor** existente deja în repertoriu;	

	2. Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral	**2.4 Explorarea abilităților de vorbire reflectată și independentă: la nivel fonematic;**		- emiterea de sunete noi prin imitație (vorbire reflectată); - exerciții de articulare vocalică (vocala deschisă „a”; rotunjite labiale „o”, „u”; nerotunjite, nelabiale „e” „i”, ă”„î”); - exerciții de articulare aconsoanelor; - sunetele „l” (laterală) și „r” (vibrantă); - sunetele labio-dentale („f”-„v”), lingo-dentale („s”-„z”), prepalatale („ș”-„j”; „ce”-„ci”-„ge”„gi”); - sunetele bilabiale („p”-„b”-„m”); - sunetele alveolare („t”-”d”-„n”); - sunetele palatale („che-chi-ghe-ghi”); - sunetele guturale („c”, „g” și” h”); - exerciții de reproducere de sunete onomatopeice produse de diferite obiecte și animale (copilul va imita cum face câinele: hamham; pisica: miau; telefonul: țrr, ploaia: pic-pic; albina: zzz etc.); - exerciții și jocuri cu **silabe** deschise, duble (ma-me-mi-mo-mu, ma-ma,ta-ta, pa-pa, bu-bu, pu-pu), logatomi.	
		2.5. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă -		- exerciții de exprimare la nivelul **cuvântului** - formarea, precizarea repertoriului personal prin însușirea cuvintelor care semnalează; - recurența: repetă verbal și acțional (încă, din nou, mai, altul, nici unul, da, hai); - prezența: salută sau atrage atenția asupra unei persoane/ obiect aflat în raza sa vizuală (da, uite, iată, bună!, colo, aici, este, a!, aha!, oh!); - dispariția: comentează dispariția unei persoane/ lucru din câmpul său vizual („nu-i”, „pa!”, „plecat”, „dus”, „la revedere!”); - respingerea/ refuzul: exprimă respingerea față de ceva care se apropie de el / ce îieste oferit („nu”, „nu-nu”); - acțiunea și rezultatul ei: folosește cuvinte care	

		la nivel de cuvânt		denumesc acțiuni sau care exprimă rezultatul acțiunii efectuate („pune”, „ia”, „face”, „stă”, „se sparge”, „doarme”, „cade”, „se lovește” etc.); - entitate (ființe/ lucruri): folosește cuvinte care denumesc persoane, animale sau lucruri cunoscute („mama”, „tata”, „eu”, „pisi”, „cuțu”, „mâna”, „pâine” etc.); - atribute/ senzații / stări emoționale: utilizează cuvinte care descriu o persoană, animal sau lucru, inclusiv propriile senzații sau stări emoționale („frumos”, „murdar”, „roșu”, „rotund”, „moale”, „tare”, „cald”, „rece”,”vesel” etc.); - noțiuni integratoare/ vocabular tematic (schema corporală, legume, fructe, animale, culori etc.); - exerciții de asociere imagistică – „parte-întreg”; asociere funcție/ utilitate– „organ/obiect”; asociere „material- obiect”; „meserii- unelte” etc.; - exerciții-joc de antonimie, sinonimie, omonimie (ex:„Dacă nu-i așa,cum e?”).	
		2.6. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă – la nivel propozițional		- exerciții de integrare **propozițională** simplă care exprimă: - solicitarea (cere un obiect):”vreau apă/ dă-mi cana!”etc.; - non-prezența (comentează despre ceva/ cineva care nu mai este prezent): „nu (e)mama”; „nu (e) păpușa!”; - dispariția (comentează dispariția unei persoane/ lucru pe care nu-l mai vede): „tatapa!”; „tata plecat”; „lapte gata!”; respingerea/ refuzul („nu papa”/„nu doarme”, etc.); - agent – acțiune/ rezultatul acțiunii: „mama spală”; „pisi (e) jos”; - acțiune – obiect direct al acțiunii: „bate toba”;	

				„bea apă”; „pupa copilul” etc.; - acțiune – localizare: „mergi acolo!”; - acțiune – beneficiar: „arată-mi!”; - entitate – localizare (fără utilizarea prepoziției): „pisi coș” etc.; - posesia: „mama copilului”; „patul păpușii”; - entitate – atribut: „mingea roșie”; „fata (e) bună”; „eu ud”.	
		2.7 Corectarea pronunției sunetelor deficitare și a tulburărilor de voce		- exerciții de impostare corectă a fonemelor pronunțate deficitar: - punerea aparatului fono-articulator în poziție corectă de articulare; - demonstrația articulatorie; - emiterea prin imitație/pronunție reflectată (după terapeut/ coleg) și concomitentă. - exerciții de emitere, fixare și consolidare a sunetului; - exerciții de introducere a sunetului în silabe, cuvinte, propoziții; - automatizarea sunetului în cuvinteși propoziții; - exerciții pentru exersarea ritmului corect al vorbirii; - exerciții pentru controlul intensității vocii; - exerciții pentru controlul înălțimii vocii; - exerciții pentru controlul timbrului vocii; - exerciții pentru controlul rezonanței sunetului; - exerciții pentru realizarea controlului emoțional; - exerciții de control al calamburului, cuvintelor nepotrivite; - exerciții de reglare a discursului (ca lungime, adecvare, interlocutor).	

MODULUL IV

(04 martie - 26 aprilie 2024)-8 săptămâni
(8 săptămâniactivități de terapia tulburărilor de limbaj)
(27 aprilie- 07 mai 2024 vacanța de primăvară)

Nr. crt.	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
	3. Formarea abilităților lexico-grafice	**3.1 Participarea la pregătirea actului grafic**	**3.1.a) antrenament psihomotor**	- exerciții de relaxare musculară; - exerciții de coordonare motrică generală; - exerciții-joc pentru motricitatea fină la nivelul mâinilor și a degetelor; - exerciții-joc în plan acțional: așezarea pionilor pe table cu găurele, a mărgelelor peață; simulare cusături pe planșa cu găurele; incastrare etc.; - exerciții-joc de flexie-extensie a degetelor (ex: „ploaia”, „batem toba”, „cântăm la pian” etc.); exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/ degetelor(finețe, precizie, coordonare oculo-motorie și control motric); - exerciții de apucare, frământare, modelare a plastilinei, de pliere a hârtiei etc.; - exerciții de imitare cu mâna/ degetul/ creionul a pozițiilor orizontală, verticală, oblică; - exerciții de prehensiune (prindere corectă a instrumentelor de scris): efectuarea de mâzgălituri, cercuri – spirale, „ghemulețe”, zigzag-uri;	
				- exerciții antepregrafice; - divertisment grafic exprimat în mâzgălituri în diverse direcții și planuri (vertical, orizontal), zigzaguri în formă de	

			3.1.b) Exersarea abilității de a urmări cu privirea în sensul convențional al actului citirii (stânga-dreapta)	linii, linii frânte, linii curbe, haşurări în spaţii determinate (tăblița de scris, foaie bloc mare/ mică de desen; caie de geografie/ biologie, caiet tip); - desen figurativ: desen după șablon (trasare de contururi și umplerea spațiului – cu fond, prin haşurare de linii), desen lacunar și desen după obiecte familiare prinasociere/redare de figuri geometrice (ou, casă, scară); - exerciții-joc de aliniere a obiectelor într-o anumită succesiune și de denumire a lor de la stânga la dreapta; - exerciții-joc de mutare/ translare a obiectelor/ jucăriilor de la stânga la dreapta („pune merele în coș!”); - exerciții- joc de așezare de jetoane de la stânga la dreapta; - exerciții de formare a progresiei stânga-dreapta fără mișcarea capului (de ex. focalizarea unui obiect în mișcare – minge, bilă, siluetă etc. de la stânga la dreapta,fără mișcarea capului); - exerciții de focalizare a unei mișcări de la stânga la dreapta (vom desena cu o cretă linii grafice alternative – exemplu: llllllll mmmmmmm uuuuuuuuuu... .	
				- exerciții- joc de identificare și numire a elementelor principale și de detaliu ale schemei corporale proprii și ale partenerului: în oglindă/ pe un coleg sau pe o păpușă/ în imagini; - exerciții de observare a alcătuirii corpului; - exerciții de motricitate generală, cu antrenarea diferitelor părți ale corpului; - exerciții de folosire a fiecărui segment al corpului;	

		3.2 Însușirea schemei corporale și fixarea lateralității	**3.2. a) Exerciții de cunoaștere a schemei corporale proprii/ a partenerului**	- joc didactic cu vocabular imagistic-noțiuni corporale (loto imagistic „schema corporală”); - executare de comenzi verbale după model/ fără model („puneți mâinile pe bancă!”; „închideți pumnii!”); - exerciții – joc: imitarea posturii terapeutului/ a persoanelor dintr-un set de fotografii; - exerciții mimice (de identificare a unor modele de exprimare nonverbală); - citirea expresiilor mimico-faciale: bucurie, tristețe, supărare etc. de pe fața terapeutului în imagini sugestive); - perceperea și preluarea fidelă a unui model gestual/mimico-gestual; - exerciții pentru dezvoltarea abilității de a elabora răspunsuri emoționale, exprimate mimico-gestual (plăcere, bucurie, tristețe, etc.); - jocuri de pantomimă (imitarea gesturilor unor personaje cunoscute: un violonist în concert, un elev scriind tema etc.); - jocuri cu marionete/ jocuri de rol; - exerciții-joc de reconstituire a obiectului din părți; - exercițiu ludic de asociere „imagine” - parte corporală corespunzătoare” (asociereadesenului figurilor umane - parte cu parte - cu cele ale propriului corp); - exerciții - joc de reconstituire imagistică [puzzle – nr. mic (3-5 piese)/completare imagine lacunară]; - redarea/ reprezentarea schemei corporale în plan obiectual, acțional și imagistic; - modelare „omulețul” din plastilină; - construcție „omulețul” din forme geometrice (3-5 piese), după model/ în	

				absența modelului; - colorare și desenare „omulețul” din figuri geometrice (după model/ în absența modelului); - desenul corpului uman/test proiectiv „omulețul”; - exercițiu ludic: asocierea obiectelor cu părțile corespunzătoare ale corpului (mănușă- mână; gheată- picior ; căciulă- cap; ochelari- ochi); - exerciții- joc de asociere „parte corporală (organ de simț) – simț corespunzător” (nas- miros; ochi-văz; ureche-auz etc.).	
			3.2. b) Însușirea unor exerciții de fixare a lateralității:	- antrenamente de exersare a membrului superior dominant; - exerciții de coordonare oculo-motorie, cu antrenarea membrului superior dominant; - exerciții de identificare „stânga-dreapta”; - exerciții de localizare a unui obiect, prin raportare la schema corporală proprie (în față – în spate; la stânga - la dreapta); - trasarea de cercuri cu mâna dominantă, apoi cu cea opusă, în sensul acelor de ceasornic și invers; - trasarea de cercuri cu mâna dreaptă și cu cea stângă, simultan; - trasarea de semicercuri/jumătăți de frunză cu mâna dreaptă, apoi trasarea în continuare cu mâna stângă. - exerciții pentru formarea noțiunilor de **culoare** (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde), **mărime** (mare-mic; lung-scurt; subțire-gros etc.),	

		3.3. Identificarea structurilor perceptiv-motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială		**formă**(punct, linie, cerc pătrat etc.), **direcție** (dreapta-stânga; înainte-înapoi etc.), **poziție** (orizontal, vertical, oblic, sus-jos, pe, între etc.); - exerciții de identificare, sortare obiectuală și imagistică, după unul sau mai multe criterii (culoare; culoare- formă etc.) cu verbalizare; - exerciții de sinteză perceptuală (puzzle, incastrare, completare imagine lacunară etc.); - exerciții de orientare în spațiul restrâns (foaie de bloc/ caiet de desen) după repere date (puncte de sprijin).	

MODULUL V

(08 mai - 21 iunie 2024)- 7 săptămâni
(5săptămâniactivități de terapia tulburărilor de limbaj, 2 săptămâni activități de evaluare)
(22 iunie – 08 septembrie 2024 vacanța de vară)

Nr. crt.	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Obs.
	3. Formarea abilităților lexico-grafice	**3.4 Corectarea dislexo-disgrafiei**		Exerciţii de identificare auditivă a fonemului: - integrare propoziţională simplă după suport imagistic; - delimitarea cuvântului vizat din cadrul propoziţiei; - identificarea sunetului aflat în poziţie iniţială în cuvânt; - pronunţia reflectată şi independentă a sunetului vizat; - exemplificări de cuvinte cu sunetul vizat în poziţie iniţială; Exerciţii de identificare – diferenţiere şi fixare mnezică a literelor: - vizualizare, diferenţiere, denumire a literelor; - redarea gestuală a literelor; - identificare tactilă a literelor (pipăirea literei decupate din carton gros,cu dimensiuni mari de 10 cm); - construirea literei din plastilină, sârmă, beţişoare etc.) după model/ în absenţa modelului; - exerciţii de asociere literă – imaginea unui cuvânt care începe cu sunetul corespunzător literei; Exerciţii de asociere fonem-literă-grafem - exerciţii de selectare a literei dintr-un grup dat; - exerciţii de asociere literă – cuvânt ilustrat; - exerciţii de redare a grafemului cu sprijin de puncte/cu ajutorul săgeţilor; liare prin metoda citirii globale şi scrierea cu majuscule / tastarea literei pe computer; - dictări de litere; - transciere din litera de tipar în litera de mână/ asociere fonem –literă mare de tipar (scriere majusculă sau tastare pe computer); Exerciţii de compunere, citire şi scriere de cuvinte mono/bisilalice(eventual, trisilabice) cu literele însuşite, după următoarea succesiune: - cuvinte monosilabice de tip vocală-vocală (ou, oi, au), vocală-consoană (os, ac, om, el etc) şi consoană-vocală	

				(ba, da, nu, etc); - cuvinte monosilabice de trei litere (cal, sac, rac); - cuvinte bisilabice cu silabă repetitivă (mama, tata, papa); - cuvinte bisilabice cu structură vocală- consoană-vocală (apa, Ana); - cuvinte bisilabice cu structură consoană-vocală-consoană-vocală, în special cu labialele „p", „b", „m", cu vibranta „r", cu labio-dentale („f", „v"); - cuvinte bisilabice cu structură vocală- consoană-vocală-consoană (inel, oraş); - cuvinte trisilabice cu silabe deschise („pisica" etc); Lista de cuvinte de legătură cu rol inductor poate fi: „a- ac"; „b-ban"; „c-cap"; „d-dop"; „e – elev"; „f- foc"; „g- gât";, „h- hoţ"; „i-inel";" î- în"; „j- joc"; „k-kilogram"; „m- mama"; „n-nas"; „o-om"; „p-pat"; „r-rac"; „s- sac"; „ş- şah"; „t- tata"; „ţ-ţap", „u-unu"; „v-vin"; „z-zid"; Exerciţii de lexie - grafie la nivel propoziţional: - exerciţii de lexie a propoziţiei simple/ dezvoltate; (lexia cuvintelor pe verticală / lexia pe orizontală, cu departajarea sintagmelor); - exerciţii de analiză a structurii propoziţiei (delimitarea numărului de cuvinte; precizarea conţinutului semantic al fiecărui cuvânt; precizarea structurii sonore a fiecărui cuvânt); - exerciţii de scriere a propoziţiei analizate,prin copiere sau transcriere (cu marcarea spaţiilor dintre cuvinte prin căsuţe colorate sau linii verticale); - scrierea corectă din p.d.v.ortografic a propoziţiei; - exerciţii de scriere de cuvinte, propoziţii simple/ dezvoltate pe calculator (cu sprijin psihopedagogic); Exerciţii de lexie - grafie la nivel de text: - exerciţii de citire a unui text scurt (cu sprijin psihopedagogic); - exerciţii de aşezare corespunzătoare în pagină a unui text scurt; - exerciţii de selectare (lexie-grafie) dintr-un text a	

				propoziţiilor enunţiative, exclamative, interogative.	
	4. Exersarea comunicării în context social-integrator	**4.1 Formarea comportamentului de ascultare a unor mesaje formulate de persoane cu statut diferit/ decodificare de simboluri vizuale cu semnificație socială**		- exerciții de ascultareși de decodificare a mesajelor; - antrenarea într-un dialog cu alternarea rolurilor de emițător-receptor, pe o temă dată; - joc de rol; - jocuri interactive cu jucării de degete și mâini; - jocuri de masă cu marionete.	
		4.2 Comunicarea adecvată în diverse contexte situaționale, utilizând ambele tipuri de limbaj (verbal și nonverbal)		- exerciții de mimă/pantomimă în cadrul unor jocuri de rol; - descrieri ale unor persoane cunoscute; - exerciții-joc cu marionete în vederea inițierii și desfășurării unui dialog; - antrenamente de selectare și de utilizare corectă a formulelor de adresare și de politețe, adecvate statutului partenerului și momentului zilei,educarea empatiei cupersonajele din cadrul unei povești vizualizate/audiate; - exerciții de exprimare a propriilor opinii și gânduri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute, trăite la școală/ în familie/în vacanță etc.); - dialoguri cu roluri situaționale; - dialoguri situaționale: „la cumpărături”, „la doctor”; „să vorbim la telefon!” , „ziua meade naștere”, „la spectacol” etc.	

*Notă: În cazul copiilor cu tulburări accentuate în planul analizei-sintezei perceptuale şi cu probleme la nivelul motricităţii fine, incapabili de a reda grafemul şi de a face sinteza lexică, se recomandă însuşirea unui inventar de cuvinte familiare prin metoda citirii globale şi scrierea cu majuscule/ tastarea literei mari pe computer. Ca procedee de lucru în vederea stimulării sintezei lexice, se pot folosi:

- introducerea principiului cromatic la nivelul structurii silabice a cuvântului (silabele sunt redate în culori diferite);
- introducerea lexiei silabelor pe verticală.